

A múlt iskolája

Lang Márk

6.a osztály

SZOI Széchenyi István

Általános Iskola

5-8 évfolyam

Januárban az iskolában olvastam, hogy ifjú helytörténeti pályázatot lehet készíteni a '60-as, '70-es évekbeli Szentgotthárdról. Gondoltam én is foglalmazok egyet, ezért több témában is elkezdtem gondolkodni. A régi orvostudomány és az akkori iskolai élet érdekelt igazán. Az utóbbit választottam, mert igaz, hogy mindkettő izgalmas, de engem az iskola története foglalkoztatott leginkább. Dolgozatom témája az általános iskolai élet: a tantárgyak és szakkörök. Ezek feltárásához meginterjúvoltam *Kovács Jánosnét (Erzsi nénit)* és *Kovács Lászlónét (Éva nénit)*, felhasználtam még a Szentgotthárd című monográfiát.

Ebben az időben Szentgotthárdon két általános iskola volt: *Petőfi Sándor utcai* és az *Arany János utcai*. Városunkban 1950-es évek végén kihívást jelentett egy új általános iskola felépítése, de 1961-re készült el a 8 tanteremmel, tornateremmel és fizikai előadóval rendelkező modern iskola.[1959-ben összevonták a fiú- és leányiskolát. Később hozzácsatolták a zsidai, rábakethelyi, rábatótfalusi és máriaújfalusi iskolát]. Ezekből a falvakból autóbusszal érkeztek a gyerekek. A mai Arany János Általános Iskola elnyerte a *Körzeti általános iskola* címet. 1961/62-es 920 csemete tanult az iskolában. Azokban az időkben nem voltak kis létszámú osztályok. Általában harminchat gyerek volt egy osztályban. Hiába voltak sokan, nagy volt a fegyelem pl.: szünetben a gyerekek párosával sétáltak a folyosón. Sokkal több szakkör volt. Voltak úttörők és kisdobosok, akiknek külön avatást rendeztek. A gyerekeknek nyáron lehetőségük volt vándortáborba menni.

Egy akkori pedagógussal, Erzsi nénivel készítettem interjút: Erzsi néni a tanítói oklevél megszerzése után 1965-ben került Csörötnekre, ahol elkezdte tanítói pályafutását.

Ezekben az években elvégezte a gyerektánc képzőt, ami feljogosította arra, hogy táncot tanítson. Csörötneken alakította első tánccsoportját, akiről a legszívesebben beszél.

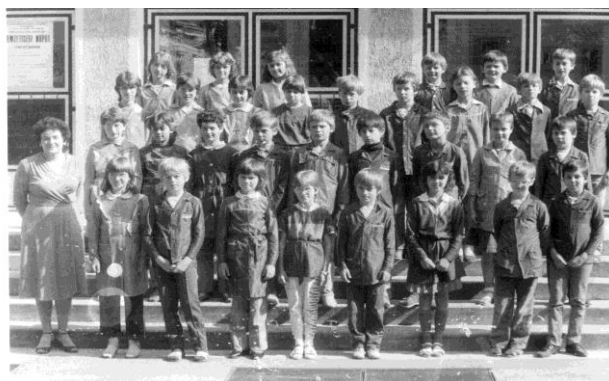
Néptáncsoportjaival többször nyertek aranyérmeket a Kulturális Szemléken, Szegeden az Országos Néptánc Fesztiválon 3. helyezést érte el. Nemcsak Magyarországon, hanem külföldön is szép sikereket tudhattak magukénak. Felléptek Ausztriában, Jugoszláviában, Csehországban, az NDK-ban, Franciaországban. Tíz évig vezetett szlovén néptáncsoportot is Szakonyfaluban.

Tanított magyar néptáncot határhoz közeli iskolában, Ausztriában; és évekig Lendván. Munkájáért több elismerést kapott itthon, de a határon kívül is. A Gyermekekért elnevezésű kitüntetésre a legbüszkébb, amit Budapesten vehetett át.

Nemcsak táncosaival, hanem majoretteseivel is fellépett. Pályafutása alatt végig alsó tagozatban tanított. Az évek alatt egyre bővült tánctudása. Óvodásoktól a nyugdíjasokig mindenkivel foglalkozott. Ekkor már Táncos Erzsiként ismerték. Amikor a tantárgycsoportos tanítást bevezették, Ő táncot és a készségtantárgyakat (éneket és rajzot) tanított. Később felvették a Képzőművészeti Főiskolára, de édesanyja nem engedte el, mert azt mondta, hogy Pestről az oroszok elviszik a gyerekeket, ezért elment a tanítóképzőbe. Közben férjét felvették az egyetemre, Ő pedig otthon maradt. Egymás után megszületett két lánya: Marietta 1961-ben, Éva 1964-ben. Ezután is folytatta a táncot, amelyet a mai napig űz, de ha alkalma van, minden lehetőséget megragad, hogy átültesse a gyerekekbe, idősekbe mindazt, amit a mozgás öröme hoz nekünk. A tánc nagyon sok testrészt megmozgat, de az agyat is, mert meg kell gondolni a lépéseket, egymáshoz kell igazodni.

Az iskolai élet is más volt abban az időben, voltak követelmények. Akkoriban kötelező volt a köpeny viselete. Annak ellenére, hogy a gyerekek nem szerették, sok haszna volt. Minden gyerek rendezetten járt iskolába és sok mindent eltakart. Nem lehetett ilyen kihívóan öltözködni, mint ma. Volt egy időszak, amikor a nőknek csak és kizárólag szoknyában lehetett tanítani. Az Ő kezdő éveiben nadrágot nem is húzhatott.

A tanárok is köpenyben jártak, de Ők csak annyiban divatoztak, hogy esetleg varrattak rá rojtokat, vagy színben eltérőek voltak, gallért csináltattak, hátul gombosat, elől kötőset. Akkoriban az iskolában mindig volt valamilyen program, és a gyerekek sem unatkoztak. Sok szakkör volt: pl.: bélyegszakkör, kézilabdaszakkör, modellezőszakkör, bábszakkör és táncszakkör. A diákok különböző szakkörök közül választhattak. A sokszínű kínálatból mindenki megtalálhatta az érdeklődésének megfelelőt.

Sokat készültek a május 1-i felvonulásra, amivel a városon átmentek. A gyerekek szüleikkel májuszfát készítettek, amelyet a felvonuláson vittek (bot és a kreppapír). Kötelező ünnepi viselet a kisdobosoknál: kisdobos ing, fiúknak sötét nadrág, a lányoknak sötét szoknya és ezek mellett kék nyakkendő, az úttörőknek pedig piros nyakkendő. Voltak különböző sportrendezvények.

Madarak és fák napján, amelyeken a gyerekek az erdőn keresztül kijelölt útvonalon az apátistvánfalvai úttörőtáborhoz mentek. Közben a megjelölt pontokon különböző feladatokat kellett megoldani. Ezek a feladatok összekovácsolták az úttörő és kisdobos

rajokat. A kisdobosokat első osztályban, májusban avatták és az úttörőket is, csak őket ötödikes korukban. A kisdobosoknál az avató szülők kötötték fel a nyakkendőt.

Sok ünnepély, megemlékezés, pályázat, verseny, totó volt. Sok tavaszi verseny, megmérettetés, szavalóverseny, táncverseny és bemutató, számtan megyei verseny, rajz verseny, színjátszó kör verseny. Erzsi néni egyszer a saját csoportjával jutott el az országos versenyre, de voltak táncversenyen is, ahol a zsűri elnöke Rábai Miklós volt és onnan elhozták a zsűri különdíját. A kisiskolák (Zsida, Rábatótfalu, Rábafüzes) ugyanúgy hozták a gyerekeket versenyre, mint más iskolák.

Több tábort is szerveztek pl.: a gyerekek vándortáborba mentek, ahol naponta több kilométert gyalogoltak hátizsákkal. Amikor különböző táborhelyekre értek, ott a gyerekek saját maguk verték fel a sátrakat és a tanárok segítségével főztek, s látták el önmagukat. A diákok ezekben a táborokban önállóságot és önfegyelmet tanultak. Többek közt a tűzgyújtás technikáját is elsajátították. Esténként a tábortüzet körülülték, és énekelgettek, szalonnát sütöttek. Pl.: Erzsi néni kisebbik lánya, amikor hazaért a vándortáborból, akkor Ők esküvőre készültek, Éva meg koszosan beállított oda így aztán volt kapkodás, hogy hamar megfürdessék és átöltöztessék, mert a táborban a mosakodás lehetősége korlátozott volt.

Az akkori gyerekek sokkal edzettebbek voltak. Abban az időben nyílt meg az Arany János Általános Iskolában a büfé, ahol nem édesség, hanem kifli, tej, kakaó volt, de persze voltak kis csokik.

A gyerekek akkoriban nem vásároltak sokat, inkább spóroltak. Volt a takarékbélyeg, amely egy lap volt, amelyet az év elején kért a gyerek. Ha pl.: volt 10 forintja, azon vett egy bélyeget, és amennyi összegyűlt, azt évvégén be lehetett váltani és akkor visszakapta azt a pénzt, meg némi kamatot. Persze minden gyerek arra törekedett, hogy minél több legyen. Az osztályok is versengtek, hogy kié legyen az elsőbbség, mert az valami kis jutalmat kapott.

Azokban az időkben néhány tantárgy elnevezése más volt. Akkoriban nem technika, hanem gyakorlati óra volt. A lányok hímeztek, kötöttek, horgoltak, varrtak. A fiúk faragtak, barkácsoltak, alumíniumot hajtogattak. Ezekben az években 5. osztálytól tanultak e gyerekek szlovént, orosz, földrajzot; 6. osztálytól fizikát; 7. osztálytól kémiát. Ott olyan csoportbontás volt, hogy amíg a lányok tornásztak, addig a fiúk orosz tanultak.

Erzsi néni mondani szokta lányának, hogy bemenne egy osztályba újra tanítani, de Marietta visszatartotta, hogy ezek a mai gyerekek már nem olyanok, mint a régiek voltak.

Tettem fel a volt tanítóknak egy olyan kérdést, hogy hiányzik-e a tanítás? Igazából egyiküknek sem hiányzik húsz év távlatából, de nem szakadtak el hivatásuktól. Erzsi néni a mai napig tanít táncot az Idősek Otthonában. Éva néni ingyen korrepetál, de közben aktívan működik a Gotthárd TV-nél. Mind ketten bent vannak a nyugdíjas színjátszó körben, énekkarban.

Megkérdeztem az akkori tanárokat, hogy mi a mai és az akkori viselkedéséről a véleményük?

Azt válaszolták, hogy az akkori tanulók sokkal fegyelmezettebbek és illemtudóbbak voltak. Erre azt a példát hozták fel, hogy a mostani gyerekek és szüleik addig köszönnek tanáraiknak, amíg tanítják őket, és utána meg sem ismerik volt pedagógusaikat. Erzsi néni mesélte, hogy hiába csengettek ki neki mindig volt egy hiányérzete, mert úgy érezte, hogy nem mondott el minden érdekességet. Ezek a régi gyerekek is nagy figyelemmel és fegyelemmel hallgatták tanáraikat, akik mint akkor, mint ma lelkesen adják át azt, amivel a gyerekeket felkészíthetik a nagy betűs ÉLET-re.

Köszönöm Kovács Jánosnénak (Erzsi néninek), Kovács Lászlónénak (Éva néninek), Takács Tibornénak (Marika néninek) és Kókai Zsuzsannának segítségüket és azt, hogy újabb ismeretekkel gyarapították tudásom.